

Syczewski, Tadeusz

"Exultet. Encyclopédie pratique de la liturgie", red. Louis-Michel Renier, Paris 2000 : [recenzja]

Studia Teologiczne 21, 460-462

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Książka ta zawiera następujące tematy dotyczące Eucharystii: Ogólna idea Eucharystii, Eucharystia, Ostatnia Wieczerza, Ostatnia wieczerza i jej misteryjny humanizm, Msza Święta jako ofiara Kościoła, Wartości religijno-moralne nauki o rzeczywistości obecności Chrystusa Pana w Eucharystii, Wartości religijno-moralne prawdy o Mszy Świętej, Kapłan w służbie Eucharystii, Kult Eucharystii, Wykład o Mszy Świętej dla młodzieży w wieku szkolnym. Każdy z omawianych tematów nie jest teoretycznym, czysto-naukowym wykładem, ale zawiera wiele elementów duszpasterskich. Wykładane prawdy przedstawiane są w sposób jasny i przystępny każdemu człowiekowi.

Godne zauważenia jest także w tej książce słowo wstępne Księdza Biskupa Wacława Świerzawskiego, Biskupa Sandomierskiego, który podkreśla między innymi to, że „Książd Granat zwraca uwagę na uniwersalne znaczenie Eucharystii nie tylko dla jednostek, lecz całego rodzaju ludzkiego”.

Refleksje zawarte w tej książce mogą służyć kapłanom – szafarzom Eucharystii, mogą być bardzo pomocne alumnom seminariów duchownych, wszystkim studentom teologii, siostrzom zakonnym, a także wszystkim katolikom świeckim, którzy pragną głębszego rozumienia Tajemnicy Eucharystii. Jest to cenna pozycja dla młodzieży, a zwłaszcza ten fragment, który jest wykładem o Mszy Świętej dla młodzieży w wieku szkolnym. Autor podkreśla tutaj tę prawdę, że wychowanie w szkole, w rodzinie, w kościele winno przede wszystkim zmierzać ku temu, aby katolik świecki uczestnicząc w Eucharystii w sposób stały i systematyczny kształtował w sobie i realizował w życiu wszystkie cnoty.

Ks. Tadeusz Syczewski

Louis-Michel Renier (red.), *Exultet. Encyclopédie pratique de la liturgie (Exultet. Praktyczna encyklopedia liturgii)*. Centre National de Pastorale Liturgique, Paris 2000, ss. 503.

Ojciec Święty Jan Paweł II w Liście Apostolskim „Vicesimus Quintus Annus”, wydanym w Dwudziestą Piątą Rocznicę ogłoszenia Konstytucji Soborowej o Świętej Liturgii napisał, że „Liturgia nie wyczerpuje całej działalności Kościoła, jak przypomina Konstytucja „Sacrosanctum Concilium”. Pozostaje jednak jej źródłem i szczytem. Jest przede wszystkim źródłem, bowiem w sakramentach wierni mogą odnaleźć obfitość wody łąski, która wypływa z boku Chrystusa ukrzyżowanego (...). Liturgia jest

także szczytem, ponieważ cała działalność Kościoła zmierza do wspólnoty życia z Chrystusem, w Liturgii zaś Kościół objawia się i przekazuje wiernym dzieło zbawienia, dokonane raz na zawsze przez Chrystusa (nr 22). Dalej Papież przypomina, że Kościół objawia swą świętość pochodzącą od Zbawiciela, gdy złączony w jedno ciało przez Ducha Świętego przekazuje wiernym poprzez Eucharystię i pozostałe sakramenty święte, wszelkie łaski (por. nr 9). Był to główny motyw napisania tej encyklopedii praktycznej. Pozycja ta odpowiada na liczne potrzeby chrześcijan, którzy pragną głębiej poznać liturgię i uzyskać zasadnicze informacje na temat życia liturgicznego. Aspekt dokumentalny i praktyczny tej książki zawarty jest w podtytule: *Encyklopedia praktyczna liturgii*.

Sobór Watykański II w Konstytucji o Liturgii przypomina, że Liturgia nie wyczerpuje całej działalności Kościoła, ponieważ zanim będą uczestniczyć w niej wierni, muszą być wezwani do wiary i nawrócenia. Dlatego też „Wierzącym zaś ma Kościół obowiązek stale głosić wiarę i pokutę. Ma nadto przygotowywać ich do sakramentów, uczyć wypełnianie wszystkiego, co nakazał Chrystus, zachęcać do wszelkich dzieł miłości, pobożności i apostołstwa, aby one jasno świadczyły, że jakkolwiek chrześcijanie nie są z tego świata, są jednak światłością świata i oddają chwałę Ojcu wobec ludzi” (KL 9). Praktyczna encyklopedia liturgii w zamierzeniu autorów ma w tym dopomóc.

Praktyczna encyklopedia liturgii przypomina wszystkim wiernym iż winni dziękować Panu Bogu za przyjście Jego Ducha w Kościele, którym było odnowienie Liturgii. Akcentuje także posługi sprawowane przez świeckich i za zadanie podjętego na mocy powszechnego kapłaństwa, w które zostali wszczępieni przez chrzest, bierzmowanie i za promieniującą żywotność wielu wspólnot chrześcijańskich, czerpiących swą moc ze źródła Liturgii.

Praktyczna encyklopedia liturgii składa się z trzech części. Pierwsza część przedstawia konkretną rzeczywistość celebracji Kościoła i źródła z których ona czerpie swe bogactwa. Odpowiada między innymi na następujące pytania: Co dokonuje się w liturgii? Kiedy chrześcijanie celebrują? Co można powiedzieć na temat rytów i symboli? Co znaczy celebrować? Jaki związek istnieje pomiędzy modlitwą i aktem wiary? Co można czerpać z korzeni historii, z bogatych tradycji i wszczepiać do dzisiejszej liturgii? W tej części są artykuły takich autorów jak: J. Gelineau, P. Barras, M. Scouarnec, C. Duchesneau, P. Béguerie, H. Bricout.

Druga część ukazuje oryginalność celebracji chrześcijańskich: ich fundament, tajemnicę paschalną, miejsce szczególne niedzieli, relacje zachodzące między czynnościami liturgicznymi a pobożnościowymi, podkreśla znaczenie modlitwy Liturgii Godzin w życiu codziennym

Kościola. Dużo miejsca poświęca także problemom ekumenicznym. Tutaj są artykuły następujących teologów: L. M. Chauvet, P. De Clerck, C. Tesseyre, P. Barras, M. Braulin, N. Derrey i G. Michel.

Trzecia część jest bardzo konkretna. Ukazuje sztukę celebracji. Porusza takie zagadnienia jak: przestrzeń celebracji, gesty, przedmioty i estetykę. Tutaj są artykuły następujących autorów: J. Gelineau, P. Barras, M. Scouarnec, L. M. Renier, J. L. Augué, P. Labarre, P. Faure, D. Piazzi.

Wszystkie części zawierają ogólnie ten sam schemat. Jest wprowadzenie a następnie artykuły licznych autorów. Każdy z omawianych tematów zawiera aktualny tekst, który jest podstawą rozważanego problemu. Podaje czytelnikowi istotę zagadnienia, orędzie i jego wartość. Tematy te przedstawiane są według następujących kolejności:

— Dokumenty, które zawierają teksty źródłowe opisujące życie liturgiczne w historii, tradycji i obecnie.

— Historia, która odsłania wielkie bogactwo i ukazuje rolę i rozumienie liturgii oraz życia chrześcijańskiego. Daje czytelnikowi okazję do poznania korzeni i źródeł liturgii. Jest okazją do głębszego poznania całej Tajemnicy Paschalnej Jezusa Chrystusa.

— Doświadczenia podają nie tylko same eksperymenty, ale ofiarowują konkretne, praktyczne rozwiązania, które mogą być pomocne do organizowania liturgii dzisiaj.

— Porady i propozycje praktyczne pragną wyeliminować różnego rodzaju dewiacje, które zakradają się do obecnej liturgii.

— Narzędzie bibliograficzne podaje bogactwo fachowej lektury. Na końcu każdego rozdziału znajdują się propozycje dokumentów i tekstów źródłowych, odpowiednich artykułów naukowych w celach formacyjnych i pogłębiających na temat rozważanych wcześniej zagadnień.

Sądzę, że książka ta zasługuje na zainteresowanie jako istotny wkład w głębsze rozumienie liturgii. Pozycja ta może posłużyć tym wszystkim, którzy pragną pogłębić swoją wiedzę na temat liturgii. Jest wspaniałym podręcznikiem dla wszelkich grup liturgicznych działających w parafiach. Można także z niej czerpać wiele tematów na wszelkiego rodzaju sympozja naukowe i spotkania o charakterze pastoralno-liturgicznym. Jest dobrą pomocą tym wszystkim, którzy przygotowują się do sakramentu chrztu świętego, bierzmowania czy małżeństwa. Może służyć ona wielką pomocą kapelanom szpitali i studentom teologii.

Autorzy tej książki są przekonani, że może okazać się ona wielką pomocą w trzecim tysiącleciu każdemu katolikowi świeckiemu. Z pewnością przyczyni się ona do dynamizmu chrześcijańskiego i większej chwały Boga.

Ks. Tadeusz Syczewski